

LES QUÈL·LES de la TORRATJA

Escenes Colonials. - L'arribada del Virrei.

LA REGLA

SUSPESA,
TORNA RAPIDAMENT
I SENSE PERILL AMB

PERLAS "FEMI"

Maravellós producte de la ciència moderna
d'acció segura, sense perjudicar la salut

De venda: Doctor Andreu, Segalà, Vicenç Ferrer i farmàcies

No accepten imitacions que aprofiten la fama d'aquest cèlebre producte

TAPES ESQUELLA 1934

RELLIGAT I TAPES

Pessetes 8'50

VAIXELLES

MANS I OMS

Plaça de Fran-
cese Maclà' 18

TISORES, NAVALLES I MAQUINES BARBERES

MARCA

ARTERO

REGISTRADA

SON LES MILLORS

Llibreteria, 9 (tocant la Plaça la República) **BARCELONA**

TEATRE COMIC

Gran Companyia de Revistes

¡¡EXIT!! ¡¡EXIT!!

LOS MARIDOS DE LIDIA

per Margarida del Castillo i

Blanquita Pozas

Consultori Mèdic del Dr. CASASSA

VIES URINARIES, SÍFILIS I PELL

Preus Econòmics

De 11 a 1, i de 5 a 7-Festius de 11 a 1 - Tallers, 29, entl.

ORTOPEDIA MODERNA

Fill de B. Carcasona

Taller i Despatx: Escudellers Blancs, 8

Telèfon 10916

Casa fundada en 1875

Aparells exprofessos per a cada malalt

Braguers Reguladors

per a la retenció absoluta de la trencadura.
Faixes per curar estòmacs i ronyons cai-
guis.

Faixa cotilla abdominal. Models moderns.

Cotilles Ortopèdiques

per a curar o corregir les
desviacions de l'esquena.

Més de 50 anys de pràctica són la millor garantia

FEROTYL

Específic de l'

ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y
molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves
manifestacions.

Es el més potant estimulant de l'activitat neuro-espino-mèdulo-genital.
Sinèrgic i homo-estimulador de les glàndules interessants. Producte plu-
riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap òrgan,
ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfura, ni cantharides, ni cap altre medica-
ment excitant.

**PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUÏBLE PER A RECIBIR
LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS**

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 60 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Arrepenfides, 8 - Telef. 21361
BARCELONA

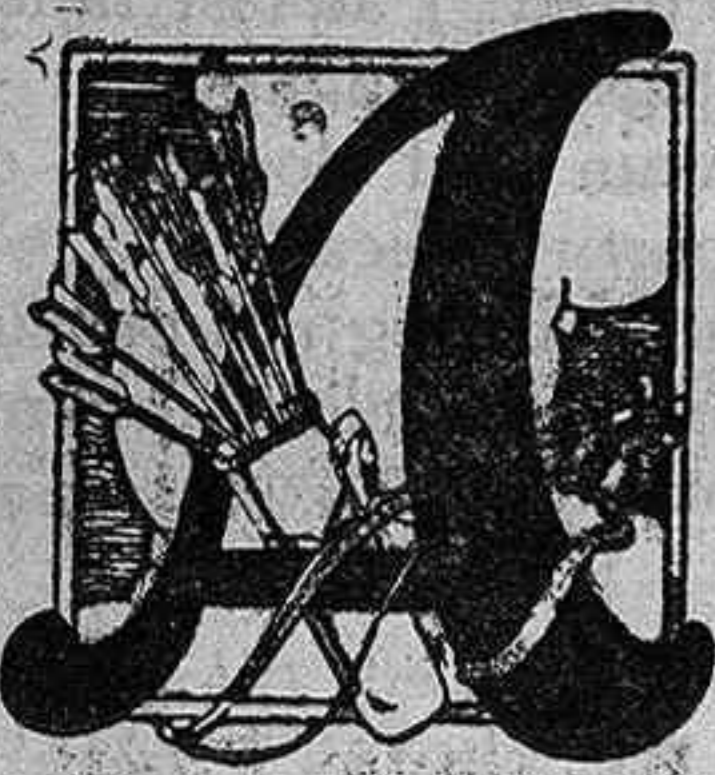
Fora de Barcelona:

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Notes marginals

NY nou!

Els vaticinis dels auguris amb referència al 1935 són esperançadors. L'any 1935 —segons ells—, serà un any decisiu.

S'hauria de fer un esforç per a poder dir: any nou, vida nova. Podrem dir-ho?

Malauradament dubtem.

M. Serra i Moret, en els seus auguris per a 1935, fa aquesta frase: «El món trepida i Catalunya pensa». La nostra desconfiança prové precisament de no creure que Catalunya pensi. Catalunya —com la resta d'Ibèria—, és convulsa; ¿qui treballa en ferm per a portar Catalunya vers una major consciència nacional?

***

Un article de Marcel·lí Domingo refresca esdeveniments passats i ens recorda un Anguera de Sojo, del 18 d'abril de 1931, ben diferent de l'actual Anguera de Sojo.

En aquesta dada tres ministres del Govern de la República espanyola —Fernando de los Rios, Nicolau d'Olwer i Marcel·lí Domingo— pactaven amb Macià per convèncer-lo que havia de desaparèixer l'Estat Català i convertir-se en Generalitat de Catalunya. Vora Macià —irreductible en el seu *separatisme*—, hi havia l'Anguera de Sojo. L'Anguera de Sojo no volia transigir. Dogmàtic, ple d'erudició jurídica, sostenia la tesi del dret de Catalunya a governar els seus destins. En cedir Macià, plens els ulls de llàgrimes, Anguera de Sojo féu un gest com protestant de semblant feblesa.

Avui —suposem que també dogmàticament i ple d'erudició jurídica—. Anguera de Sojo diu als de la Lliga que «han de ser espanyoles, nada más que espanyoles».

Sortosament, o malauradament, en política s'analitza molt poc, i és permès que els polítics facin deu mil tombarelles. Ningú no es preguntarà: ¿quin era l'Anguera de Sojo sincer, el d'ahir o el d'avui? El d'ahir, en nom de l'Estat Català, s'havia possessionat de la Presidència de l'Audiència de Barcelona. El d'avui, a profit de l'Estat espanyol, fa el sacrifici d'ésser ministre.

No fóra possible que l'Anguera de Sojo no hagués estat ell ni ahir separatista, ni avui unitarista, sinó únicament ahir i avui ocupant una Presidència o un Ministeri?

***

Un filòsof xinès, mort fa uns sis anys, Ku-Hung-Ming —una mena de Keyserling no tan rodairer i, per tant, amb més molsa de meditació damunt—, féu també el seu anàlisi espectral de l'Europa. I en va dir coses profundes, portadores de grans suggerències: «Europa té una religió que ha sabut anar al cor, però que mai no podrà anar al cervell. Per contra té una filosofia que va al cervell, i que mai no podrà satisfer el cor».

L'anàlisi és just. Malgrat la revolta de superfície i el que ens han enganxat els temps moderns venim d'una civilització cristiana: el cap i el cor no casen. Això fa comprendre els alts i els baixos de la nostra sensibilitat.

Cal convenir que la civilització europea moderna és la més rica, la més sòbria, a més puixant, la més humana de la història, però degut a la contradicció seva entre sentiment i intel·ligència no hem pogut encara fixar si l'individu és fet per a servir l'Estat o l'Estat és fet per a servir l'individu.

***

No sabem per què en aquests primers dies de l'any 1935 ens ha vingut dues o tres vegades a la memòria una anècdota del qui fou dictador general Primo de Rivera.

El darrer any de la seva dictadura, un amic francès li va escriure: «¿Per què no veniu a passar unes vacances a França?» Primo de Rivera, per mitjà del seu secretari, va contestar a l'amic: «França és el país de la llibertat. No és pas a França on van els dictadors... Quan no en sigui...»

Quan els dictadors no són dictadors es beneficien de la llibertat que els altres donen i que ells han negat. ¿Qui no recorda les vegades que s'havia emprat la paraula dictadura en els darrers temps de llibertat i d'oblit extraordinaris? Després... Caldria recordar-ho en el 1935.

***

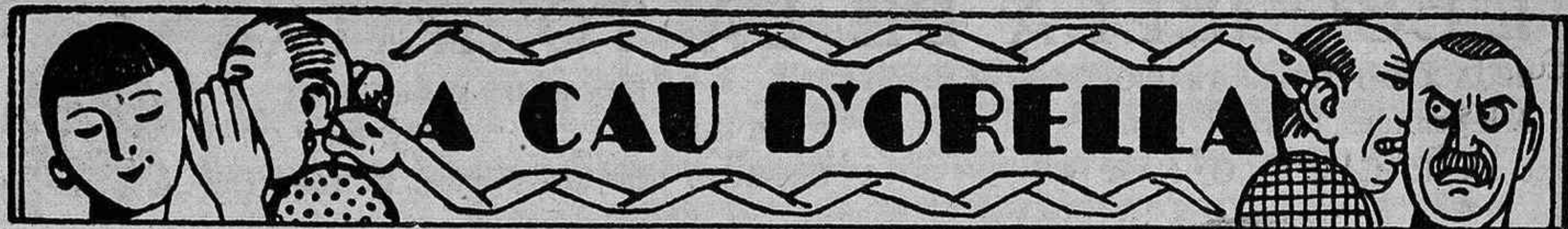
Fraseologia política de darrera hora.

Llegireu: Sargeixo, cuso; tallo; brodo el canemàs; estisoro.

Només hi manca: faig mitja i prenc el sol en un portal.

I hom troba que per força ha d'ésser una política extraordinària la política que ha d'emprar tan insòlites expressions.

Un venedor a l'engròs

A la nostra Rambla del Centre, un xicotet ofereix cordons de sabata a seixanta cèntims la mitja dotzena, i crida amb veu de gall jove la seva mercaderia:

«Cordons! Cordons de sabata a seixanta la mitja dotzena!»

Un senyor, ja fet, s'apropa al venedor i li demana que li'n vengui un parell.

—Un parell de cordons?—li pregunta el marrac esguardant-lo despectivament de cap a peus. —No veng a la menuda. Si vol comprar cordons a parells ha d'anar a «El Siglo» o a can «Jorba».

I el marrec tomba l'esquena olímpicament al pretencios comprador.

Les peculiaritats marcades

En una casa particular es reuneixen polítics, literats, pintors i alguna que altra senyora de les nostres cases bones.

En la darrera reunió es parlava de la facilitat que donen al pintor els qui tenen peculiaritats marcades.

Nicolau d'Olwer manifesta que ell dona —amb la cara que té— moltes facilitats als pintors i caricaturistes que la reproduïxen. Després es parla del bombí de Nicolau d'Olwer, també remarcada peculiaritat de l'entremaliat polític.

Una de les senyores que assisteix a la reunió —dama ben *cal.lipígia* ella, això segons el dir del poeta d'esquerra i polític de dreta don Vicenç Solé de Sojo—, pregunta quina és la seva peculiaritat.

Hi ha un moment d'estupor, car la dama en té una d'extraordinàriament albirable. I tothom calla.

Per fi, i davant la insistència de la dama, Nicolau d'Olwer se li apropa i li murmura a cau d'orella:

«La seva peculiaritat, senyora, no li podem dir en aquests moments. Vostè hi seu damunt».

Carrasco Formiguera, dramaturg

Se'ns diu que Carrasco Formiguera —com tants i tants d'altres, ja crítics, ja polítics—, també té una comèdia per a estrenar.

Fa temps que va portar-la a un dels nostres més connotats autors de teatre i li va confiar que tenia la intenció de portar-la a l'empresa que resultés subvencionada per la Generalitat.

Com que passaren un parell de mesos i l'autor no li tornava resposta. Carrasco i Formiguera cerca de trobar-lo per demanar-li l'opinió i el retorn de l'obra.

—Com vostè comprendrà, jo escric per donar-me gust!—va confessar Carrasco i Formiguera al seu consultor.

—Ho he comprès de seguida!—va replicar aquest. —Vostè escriu per donar-se gust, sense preocupar-se del gust que pugui donar als altres!»

No sabem que l'obra de Carrasco i Formiguera

hagi estat presentada a cap empresa. En té la culpa el comediògraf consultat?

Els diplomàtics

Dialoguen els dos prohoms radicals Pic i Pon, i Polo.

Pic i pon, diu:

—Es va emmetzinar amb «cinamomo» potàssic.

—En Polo li replica:

—No és «cinamomo», és «singapur» potàssic.

Es consultat un tercer en discòrdia. I aquest falla: —S'escriu «cinamomo», es llegeix «singapur» i es pronuncia «cinaur». Tanta raó tenia en Polo como en Pic i Pon, glòries un i altre del partit radical.

Un quart, que va escoltar mut el diàleg i la consulta, va fer aquest comentari de definició: «La diplomàcia és l'art de quedar bé amb tothom».

El doctor Trabal, a Madrid

Algú, en aquesta estada feta a Madrid, va preguntar al doctor Trabal per què els catalans, malgrat passar anys fora de la seva terra, no perden l'accent català.

El doctor Trabal va contestar amb veu ferma la pregunta: «Es que els catalans, encara que alguna vegada perdin, no els plau de perdre. Per això que de bon grat no volen perdre ni l'accent.»

Els humils

L'altre dia —segons ens conten—, una comissió radical va fer-se anunciar al senyor Mateu, l'acablat regidor lerrouxista.

«Que passin al despatx», va manar el senyor Mateu a l'anunciador, amb no gaires ganes de rebre visites de correligionaris.

El malhumor del senyor Mateu va augmentar en saber que els correligionaris no anaven ben vestits, i que podien pertànyer als temps heroics del lerrouxisme.

L'entrada del senyor Mateu al despatx on l'esperava la comissió fou un bon xic brusca.

—Què desitgen?—va preguntar agraument...

—Nosaltres veníem per si ens pot col·locar a l'ajuntament. Som lerrouxistes sense feina...

En aquest moment el senyor Mateu s'asseu al seu silló i nota que aixafa alguna cosa. Es tracta d'un barret tou que un dels visitants havia deixat damunt del coixí del seient.

—Què he aixafat?—pregunta el senyor Mateu, engrapant el barret amb ira i posant-lo rebregadíssim damunt la taula...

—Ha aixafat el meu barret! Perdoni'm—prega amb un fil de veu un dels que anava a suplicar... Es que s'ha fet mal, senyor Mateu?

—El senyor Mateu assegura que no s'ha fet mal

seient damunt del barret, però ho assegura sense desarrugar la cara.

El senyor Mateu no s'ha fet mal! Quanta sort!

L'humil suplicant s'atreveix a llençar un sospir d'alliberació!

L'Ulled és un advocat molt llest

El qui ens conta l'anècdota ens garanteix la seva autenticitat.

Un client va a trobar l'Ulled com a advocat. I li explica el cas. El client havia deixat cent duros a un que se n'havia anat de Barcelona.

—No sabeu on ha anat a parar?

—A Sevilla.

—Teniu la seva adreça?

—La tinc.

—Escriviu-li reclamant el deute!

—Li he escrit i no em contesta.

—Feu-lo comparèixer davant del Tribunal.

—No tinc proves on sostenir la demanda.

—Doncs, feu una cosa—recomana l'Ulled.—Torneu-li escriure i digueu-li que si no us torna els mil duros el citareu.

—Els mil duros? Si només me'n deu cent!—fa el client de l'Ulled.

—Aquí està el truc—replicà l'advocat murri.—Ell, revoltat per la vostra mentida, us contestarà protestant que us degui mil duros i confessarà que únicament us en deu cent. Aleshores, amb aquesta carta, tindreu una prova per a portar-lo als Tribunals!

Intel·ligència? Instint?

Les crisis ministerials desperten cobejances, esmolten dentats. Porten també —consti que no creiem que això sigui una compensació— anècdotes i mots aguts.

Ens arriba una frase feta entre dos periodistes com a escoli de les anades, vingudes, adobs i sargits d'aquests darrers dies.

L'escena a Madrid. L'un renuncia, l'altre accepta. L'un fa declaracions, l'altre fa el bot, l'altre se n'aprofita. Els periodistes esperen, Els polítics corren.

Un d'aquests periodistes que espera, espectador del tripijoc, fa a l'orella d'un altre una observació:

—Fixa't! En els canvis de Ministeri, n'hi ha sempre un que treu profit de la combinació, sigui la combinació que sigui. D'això se'n diu tenir *intel·ligència*!

—D'això se'n diu tenir *instint*—replica a l'acte el company de premsa al qual s'havia fet l'observació.—*Intel·ligència*, no! *Instint*, res més!

Els qui somnien

La premsa ha publicat una nova. El Borbó voldria retornar a Madrid com a rei absolut. Així tothom aniria bé.

No dubtem que l'ex-rei —que mai més no tornarà ésser rei—, té determinats partidaris, i, per damunt de tot, moltes ganes de tornar al tron hispànic, encara que no fos de fet un monarca tan absolut com ell desitjaria.

Però, ai!, que les monarquies han caducat en absolut. El temps és el seu principal enderrocador!

Hi hagué a Rússia un historiador, Constantí Constantinovítz, oncle de Nicolau II, que signava els seus llibres, modestament, «K. R.» —Konstantí Romanov—. Aquest senyor resutava com a historiador una mena de Cambó com a polític. Pocs dies abans de la mort, en el 1913, va confiar els seus manuscrits a l'Acadèmia de Sant Petesburg —aleshores—, posant com clàusula obligatòria: el no poder obrir els seus manuscrits i dietaris fins noranta anys després de la seva mort. «Els meus papers —deia— no podran fer-se públics abans del segle XXIè. I aleshores per a obrir-los caldrà encara demanar autorització al *tzar*».

Aquest testament deixat per un historiador de tan curta vista, fa riure tant com els somnis monàrquics de l'ex-monarca i les esperances gormandes del seus admiradors!

* * *

Un mestre pregunta a un nen:

—Quina és la ciutat més gran de Catalunya?

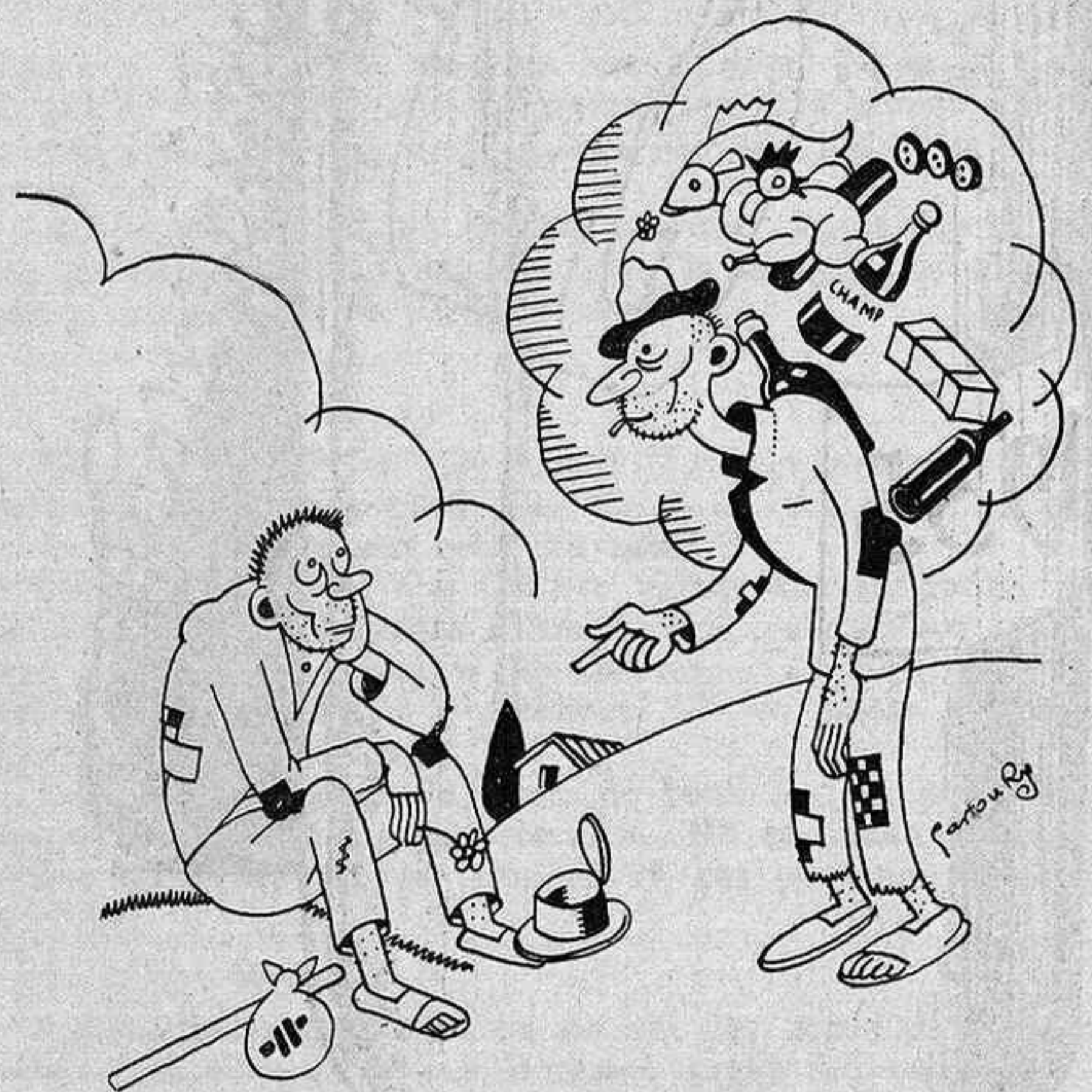
El nen contesta:

—Hospitalet.

—Hospitalet?—replicà el mestre tot astorat.—Per què?

—Perquè Hospitalet té Frontera a l'Uruguai.

Aquest número ha estat visat per la censura

—Com has passat les festes?

—Com les passen els qui no tenen pa i somnien truites.

GLOSSARI

EL JARDINET DELS SAVIS

Barcelona, ciutat gran, ha comptat sempre amb nombrosos i constants admiradors que de tant que l'estimen, l'apunyeguen. Mentre uns miren de despullar-la, i deixar-la com la seva patrona Santa Eulàlia abans del miracle de la neu, altres voldrien abillar-la amb robes de munició o del suat i arnós «bazar nacional».

Tant se val! Barcelona té prou experiència de la vida per a sortir indemne del mosquer de «maque-raux», vells verds i cavallers d'indústria que pretenen emboirar-li l'espai i xuclar-li la sang.

Com una mena de «lliri entre carcs», que diria Ausiàs Marc, el català de València, ve a visitar-nos de

El 1935

—Quanta responsabilitat la meva!!

—Els Reis a mi no em poden portar res de bo.

tant en tant el gegant rabelaisià del Bàltic, el Comte Kèyserling, gegant de còrpora i de pensament. Aquest formidable epicuri, golafre de les bones menges i as-saboridor dels vins i licors de marca, ens entén millor que ningú a través d'una excel·lent llagosta a la brasa i d'un parell de perdius amb cols, com a penitència. Si les abelles fossin grosses com una balena, podríem dir que el Comte Kèyserling ve a libar, amb fruïció sensual, els perfums i els sucus capitosos de la nostra terra. Bon profit li facin, i ho diem amb tot el cor, car preferim que ens estimin els savis, que no pas els ases.

Ens temem, però, què l'exuberant i eufòric Comte Kèyserling, que ve a ésser el qui, en aquestes latituds, hom anomena un «bon company per a anar a Montserrat», s'encaterini a fer exercicis espirituals en companyia dels nostres més tristos i desolats valors intel·lectuals. Posats a triar, entre els elements tel·lúrics, que en el nostre país són els millors, el més generós i el més ric d'energies gairebé verges, i els intel·lectuals de cor ressec, cervell de colomí, nas de bec d'ocell, calbes de sabater pegot, ulls de peix exposats darrera d'un aparador d'ulleres de carey o, simplement, de cel·luloide, el gegantí filòsof del Bàltic no s'hi pensaria gaire.

En una d'aquestes sublimes costellades o fontades que amb el nom de «Converses filosòfiques» hom va iniciar a Formentor i suara continuades a «Terramar», de Sitges, el nostre gran home i amic haurà pogut constatar, bo i escurant una cuixa de pollastre, tendra com una verge, i fent una tirada de Malvasia, que la part més intel·lectual i digna del nostre poble, és la massa que espera encara els savis que hauran d'encaminar-la per les vies de la cultura i de l'art assimilable com una bona beguda o una menja substanciosa, no pas com una purga.

Es possible que els brindis dionisiacs del gegant Kèyserling es limitin a un bis a bis amb el no menys usanós i eufòric Joan Estelrich, el nostre Dionisos, i pel bé de la tertúlia cal confiar que el filòsof del Bàltic no es treurà del damunt, a plantofades, o blanior dels insectes que el volten i que ací fan, simplement, de crítics i d'esgarriacries.

PANICAL

Cronòmetre

LA «MUTUAL ESPORTIVA» PÈRILLA

Una de les coses més encertades de la Federació Catalana de Futbol en el curs del seu historial, és sens dubte haver portat a terme la creació de la Mutual Esportiva, somni etern de l'esportiu doctor Moragues.

La Mutual que és una institució mèdica com poques es trobarien en el món dels esports, ha de viure de les quotes dels clubs de futbol, puix que fou creada per a la curació dels jugadors. És clar que altres federacions esportives com la de boxa i altres institucions conreadores de l'esport han passat a la Mutual, però l'ingrés material més positiu, el que nodreix principalment la caixa d'aquesta institució mèdica, l'ànima de la Mutual, és la Federació de Futbol i els clubs de la seva jurisdicció.

Les despeses de la Mutual, que encara segueix amortitzant els aparells de clínica i material especialitzat amb què compta per a la curació de tota mena de lesions per greus que siguin, són tan altes i és tant també el pressupost degut als ingredients i material de curació que diàriament despèn el servei d'assistència, que la seva caixa es troba en situació difícil, i cal cercar el remei que la tregui de perill abans que ens assabentem un dia que la institució desapareix.

Una de les fonts d'ingrés que alleugereixen temporalment el pes feixuc del pressupost d'aquesta institució mutualista, són sense cap dubte els partits de selecció que la Federació Catalana celebra anualment per al seu profit. Enguany, però, el partit anual no s'ha celebrat, quan més necessitada està la Mutual d'una injecció benefactora.

El Consell de la Federació Catalana ha fet gestions per tal d'organitzar partits, s'han anunciat encontres possibles, però el partit no ha vingut i la Mutual espera.

Nosaltres creiem, però, que si els partits no s'han fet, no

ha estat pas per no arribar a un acord amb els rivals amb qui la selecció catalana havia de lliurar-los. Creiem que si no s'han arribat a jugar ha estat per no molestar els clubs capdavanters del nostre futbol casolà amb la cessió de jugadors els quals es troben en plena temporada i per no exposar-los, segons diuen sempre els clubs, a possibles lesions.

No anirem a escatir si l'autoritat de la Federació havia o no havia d'imposar-se a la voluntat dels clubs per a fer l'encontre a desgrat de les seves impositcions, però que el partit calia jugar-lo per damunt de tot, això potser a la curta o a la llarga s'haurà de veure.

Els clubs mateixos que troben en els serveis de la Mutual els beneficis —el Barcelona mateix que tenia un contracte amb la clínica Puig Sureda que alterava fonamentalment la seva nòmina i que avui l'ha deixat per acudir a la Mutual Esportiva— són els qui més haurien d'interessar-se perquè aquesta institució no visqui tan a precari ni que corri perill de desaparèixer.

La Lliga Amateur de futbol que toca tant els beneficis curatius com els clubs de pes, i que sols paga una petita quota per la llicència dels jugadors a principi de temporada, també, ara, que ja s'ha donat compte del que la Mutual significa per les moltes cures que han d'agrair-li, hauria de contribuir més positivament a alleugerir el pressupost mutualista. Diem la Lliga Amateur parlant dels clubs que militen als seus rengles segons sigui la seva capacitat econòmica.

Cal cercar els mitjans de mantenir la Mutual uns i altres. Cal que el partit de selecció es faci, així que hi hagi una data lliure al calendari esportiu; però un partit capaç d'omplir Les Corts i no per sortir del compromís amb una taquilla d'almoines lamentable.

Vetllant per la Mutual Esportiva, no s'ha d'oblidar la necessitat d'afavorir-la quan més li cal l'ajut dels qui coneixen el gran buit que aquesta ha vingut a omplir.

AQUELL

Altaveu indiscret

Si els partits de futbol arribessin a assolir l'excessiu marcatge dels uc hàsquet, esgarrifa pensar amb un encontre que terminés amb el resultat de 29 gols a 27, tal com acabà el partit basquista de l'Esport Club Intendència-Joventut A. C., jugat el diumenge per la promoció a primera categoria.

Els incondicionals dels clubs autors del melodrama futbolístic, acabarien físicament esgotats de tant patir veien la pluja de gols i el partit indecis fins al moment d'acabar el temps reglamentari.

Allavors si que valdria la pena de pagar una «tribuna».

***

El diumenge a l'Estadi Municipal es va córrer per primera vegada el «Trofeu dels empleats de assegurances».

Diuen que va guanyar la cursa un tal Gomis. No té pas gaire mèrit guanyar aquesta prova car segons sembla el guanyador tenia la victòria assegurada.

***

«El Mundo Deportivo» per celebrar periodísticament la festa dels innocents publicava un dia de la setmana passada la nova que l'olimpiada d'enguany es faria a Barcelona i ningú no s'ho va creure. Tothom sabia de memòria que es juga a Alemanya on han començat les construccions de locals olímpics per als atletes i quan ja voltaven per Barcelona els cartells de propaganda oficial de la ciutat de Berlín.

Hauria semblat una innocentada més perfecta i enganyadora, la publicació d'un plànol d'un velòdrom cobert, una maqueta dibuixada i la foto del solar del desaparegut «El

Siglo» a la Rambla, amb un article d'en Josep M.ª Peris en què es digués que anava a procedir-se a la immediata construcció i una intervui amb el mecenes que patrocinava l'empresa.

Ara... que tampoc no ens ho hauríem cregut. En París ja ens ha enredat altres vegades amb la història del velòdrom que ja ningú no s'ho pren seriosament.

***

En Lluís Meléndez i en Lòpez Marquès han estat a punt de passar pel jutjat però s'ha resolt la cosa amb un judici de conciliació proposat pels advocats.

Lòpez Marquès al *Dia Gráfico* va dir que Meléndez, quan va estar a les olimpíades d'Amsterdam, es quedava amb diners que anaven destinats als atletes, i és clar, Meléndez, vetllant pel seu honor professional, li va faltar temps per demandar-lo judicialment.

En Lòpez Marquès va pecar de bona fe i ja podia veure que es trobaria amb aquest resultat. No es poden llençar les acusacions sense proves, fins en el cas de tenir la certesa dels fets.

***

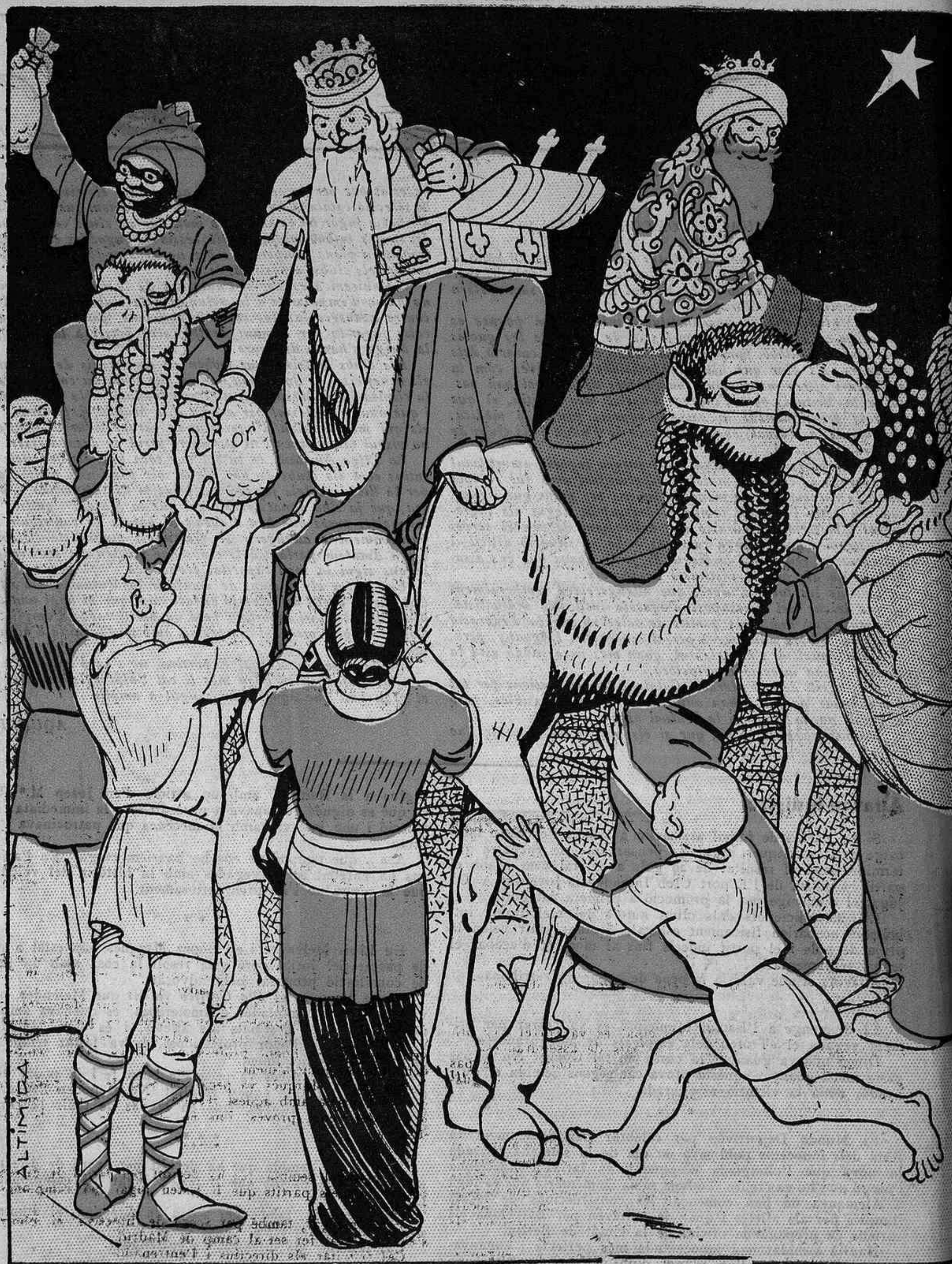
L'Espanyol sembla que ha decidit per acord de directiva, perdre tots els partits que li resten jugar del campionat de Lliga.

Per començar, també per acord de directiva, el diumenge s'en va deixar fer set al camp de Madrid.

Cal felicitar els directius i l'entrenador.

***

Els Reis d'ahir portaven or Els d'avui se l'emporten.

No sabem si l'Athlètic de Bilbao i l'Iraragorri eren una mateixa cosa o si l'Athlètic campioníssim té més d'equip de carambola que de campió futbolístic de gran joc. L'Athlètic, sense Iraragorri, lesionat darrerament, no n'encerta una i el diumenge va perdre amb el Ràcing per sis gols a cap.

Nosaltres que hem sentit dir als directius de l'Athlètic que «el futbol se ha hecho para hombres y no para señoritas» estem quasi bé per creure que a l'equip bilbaí sols hi havia un home: Iraragorri.

***

Isidor Gastanyaga va fent «bolos» per Europa.

Ara l'ha guanyat Pierre Charles i diu que vol tornar-hi. Sembla que han arribat a un acord i que el combat es farà a Brussel·les. Nosaltres no creiem ni en el primer combat ni en el segon. Aquestes revenges celebrades als quatre dies, fan més fortor de combinació d'empresa que de combats veritables.

***

El Barcelona va guanyar l'Oviedo per l'oportunisme de Raich més que pel joc de tot l'equip i per les falles del porter contrari.

Si el Barcelona vol guanyar partits difícils, li cal posar

Soler de mig centre per als partits en què el contrari sigui un equip que jugui a futbol. Quan vagi a camps de fora a jugar amb equips dels de datellada seca, llavors farà bé de treure a Lecuona que ve a ésser una mena de Layola per aquesta mena d'encontres.

Aquesta que se l'apunten els directius i que no es deixin portar per Plattko que no sap com fer-ho perquè tornin a posar Bèrkessi.

***

El Tàrrrega, la fera invencible al seu camp, va rebre el diumenge a domicili i l'autor de l'heroic gest fou el Calella.

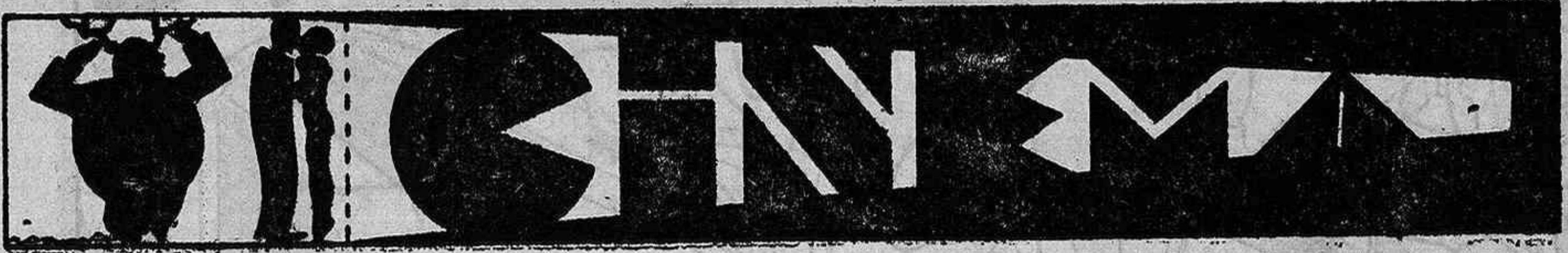
Estem veient que els partits de pre-promoció seran sanguinaris a mesura que avenci el campionat. El Calella va situat a segon lloc de la classificació general.

Ja cal que els àrbitres es calcin des espartenyas.

***

Això de les espartenyas no ho diem per Planell, l'àrbitre democràtic que sovint l'hem vist arbitrar espartenyísticament.

Ho diem per als àrbitres neules que hi ha al *Colegio de Arbitros (región catalana)* on no guanyen prou per cotó fluix i venes, cada diumenge.

Metropol

«El Rosario», pel·lícula francesa. La presenta la casa Trian.

L'obra neula de la Florència Barclay és coneguda i admirada per milers de cors sensibles. Aquesta pel·lícula francesa reproduïx el llibre amb l'única finalitat de donar gust llagrimós a les tendres sentimentals llegidores que foren de la novel·la. Amb «El Rosario» s'hi plora una mitja horeta a tot plaer i a tota satisfacció. Val la pena!

Consti, però, que nosaltres, que hem vist «El Rosario» per deure de crítics, no recomanarem la pel·lícula a ningú.

Urquinaona

«La isla del tesoro», amb Wallace Beery i Jackie Cooper. El film és extret del llibre d'aventures a Stevenson que porta el mateix títol.

Confessem que la pel·lícula no té res d'extraordinari, però també que confessem que el llibre escollit per a la filmació, i la parella Jackie Cooper i Wallace Beery, acompanyats per Lionel Barrymore i Lewis Stone, li donen un valor que no tenen moltes pel·lícules, anunciades amb gran reclam. Entre «La isla del tesoro» i la incongruent «Cleopatra», cent vegades «La isla del tesoro».

Publi-Cinema

«Fetiché». Repertori de «De Miguel». Pel·lícula curta, però de les millors que hem vist a la present temporada.

La pel·lícula té una gran novetat: és feta per ninots de drap i és absolutament cinema, allunyada el més possible del teatre.

Pel·lícula sòbria, expressiva, justa i original, produeix autèntica sensació. Qui sigui persona de gust, i hagi tingut la dissort de deixar-se enganyar pel reclam de pel·lícules com, per exemple: «El negro que tenia el alma blanca», després d'haver vist «Fetiché» li semblarà que ha pres un bany.

Fantàsia

«Por un millón», amb Camila Horn i Gustav Froelich, pel·lícula alemanya.

Tremolem la producció alemanya com la fulla seca tremola el vent! Com són d'absurdes, la major part! Què imbècilment

comercials, la major part! Pertanyen a la categoria del tot a o'95, invasió alemanya dels nostres mercats, perniciososa invasió que pot arribar a habitar-nos a trobar gust al potingueig alemany que ha arribat a fabricar sardines de cartró.

«Por un millón» és una pel·lícula que compta entre la producció alemanya dita, *comercialment*, selecte. No cal confondre-la amb la producció alemanya feta amb *dèria artística*: les filmacions de la «Ufa» del primer temps, posem per cas.

Hi ha un públic que quan llegeix novel·les escull el gènere truculent, detectivesc. Aquest mateix públic, per torna, quan veu pel·lícules, les vol veure *elegants*, «*avienitzades*»; comèdies de les que se'n pot fer el reclam dient: «*finíssima comedia musical plena de alegres incidencias*». Camila Horn i Gustav Froelich serveixen semblants comèdies amb un correcte amaniment de vestits de nit i de fracs. N'hi ha prou per al públic llegidor d'aventures policiaques o oient de comèdies musicals «*finísimas y con alegres incidencias*».

Femina

«El príncipe de medianoche». Res no s'hauria perdut si aquest príncep no hagués sortit de nit: era un bon mitjà per a estalviar-nos la pel·lícula.

«El príncipe de Medianoche» és una opereta com tantes altres, amb valsos, ministres i amors lleugers. Henry Gorot i Monique Rolland passen i repassen com llençadores pel teixit fràgil de l'opereta.

Capitol

«El signo de la muerte». Pel·lícula de les que no plauen el nostre públic llepafils, fet a base de «Sors Angèliques» i a «Mares Alegries». Bona pel·lícula, amb escenes d'una veritat autèntica.

¿Per què el públic de Barcelona ha d'exterioritzar la seva protesta amb «Mauve» i amb «La dama del boulevard», com l'ha exterioritzada amb «El signo de la muerte»?

No pot veure aquest públic les escenes realistes d'«El signo de la muerte» i pot omplir a diari un local on fan una obra tan absurdament de mal gust i pornografia com «Las de los ojos en blanco»? ¿Què li passa a aquest públic de Barcelona que no s'adona del treball acurat i artístic que fan Marie Bell i P. Richard Willm, en «El signo de la muerte» i s'adelta contemplant les carns arrugades de la Carbajal?

Tartufisme? Ni això! Estem perfectament estovats per la

melassa del tango i pel sofregit místic.
Bonics temps!

Tivoli

«El Rey de los Campos Elíseos», per Búster Kéaton.
Europa ha rejuenit Búster Kéaton i li ha donat nous trucs, tot adobant-li els vells.
No sabem què va passar amb Búster Kéaton a Nord-Amèrica. El que sabem és que Búster Kéaton és un actor notable, el qual, ben dirigit, pot fer coses originals. N'és prova: «El Rei de los Campos Elíseos», pel·lícula europea que ens millora el Búster Kéaton dels seus bons temps de pel·lícules americanes.

Noves i comentaris

La casa M. de Miguel oferí un cocktail als periodistes cinematogràfics locals en commemoració del vigèsim aniversari de la fundació de la casa.

La història cinematogràfica de la casa M. de Miguel és una història de triomfs. Perquè quedi palesada la seva competència d'escolliment n'hi ha prou amb fer constar que «Fetische», la pel·lícula de la qual fem l'elogi en parlar de la seva estrena al Publi-Cinema, és de la casa M. de Miguel.

La bella festa organitzada per aquesta valuosa firma acabà amb una exhibició de «Fetische», creació d'Starewitch, lloada unànimement.

* * *

Nicolau Farkas, el bon director del film «La batalla», és a Barcelona. El presentà a la premsa el director de la Ibèrica Films, senyor Flatan.

* * *

En el número proper parlarem d'«Alicia en el país de les meravelles».

—Què li agrada més Don Manuel, el mar o la terra?

—Veurà... Per ara, he trobat en mar una condició que no es troba gaire en terra; la veritat hi sura.

TELÓ ENLAIRE

Comentaris de teatre

Al Coliseu Pompeia han estrenat «Don Joan de Terrassa», de J. Navarro Costabella.

Ens diuen que tant l'obra com la interpretació han estat un èxit.

* * *

S'han lliurat més de vuitanta obres al concurs per al «Premi Ignasi Iglésies».

* * *

Hi han tirat la majoria dels nostres autors teatrals. Avelí Artís hi té dues obres. Vidal Jover, dues més.

* * *

Ramon Viñyes —malgrat tenir obres de teatre inèdites—, no ha tirat al concurs Ignasi Iglésies.

* * *

Els diaris catalans segueixen dedicant grans espais als projectes dels autors madrilenys. El senyor Torrado fa això; en Moreno Torroba fa allò altre; en Guerrero treballa; en Clodomiro Barajas—, il·lustre autor de «Las que se menean», pren el sol, etc.

Per torna —si l'autor no és de la tertúlia de la casa—, sabotegen les obres dels autors catalans.

I visca Catalunya!

* * *

La temporada del Liceu segueix amb èxit. Ahir es donà la primera representació de «Tosca», amb Jacobo Luccione.

* * *

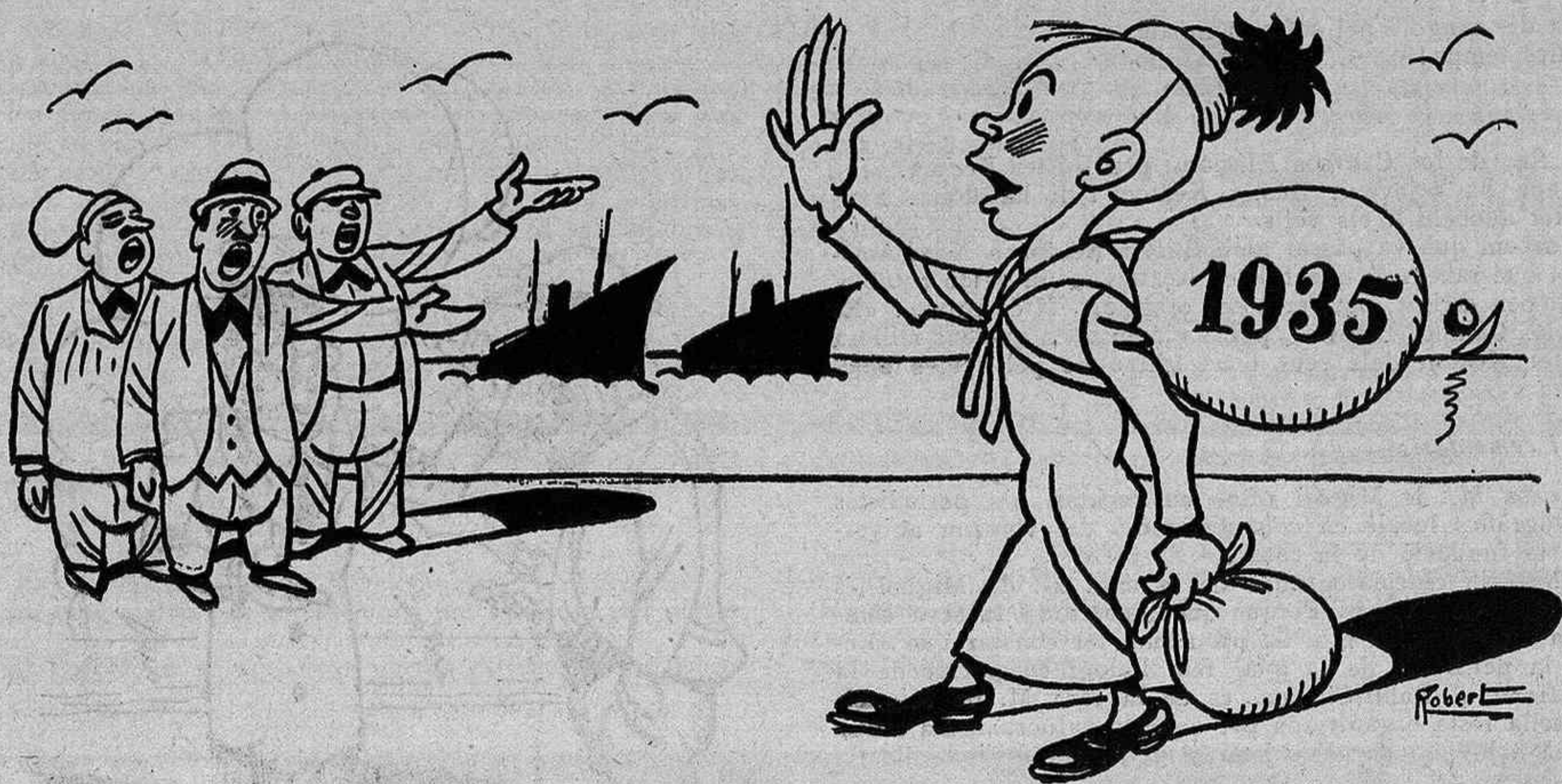
El dia 10, estrena al Poliorama d'«Els homes forts», del guanyador del premi «Ignasi Iglésies» 1934, Albert Piera.

* * *

—Ai que es rebenta! Ai que es rebenta.

—Companys, i amics, salut i bona sort! No us oblidem!

Segueix a l'Apol·ló l'èxit de «Les verges caigudes», de Miquel Poal-Aragall.

L'obra té empenta i la companyia de l'Apol·ló, amb la Casals i en Clapera davant, fa meravelles en la interpretació de l'obra.

* * *

A l'Espanyol, segons diuen, pensen estrenar una cosa amb música d'en Díaz-Giles.

La lletra d'aquesta «cosa» serà, més o menys catalana, però el músic pot ésser castellà.

No hi ha músics a Catalunya, senyor Santpere?

* * *

Benavente ha estat hoste de Barcelona. Ha vingut a fer un present de reis a la Josefina Díaz i a Manuel Collado: el present és una obra de l'autor de «Los intereses creados».

A Castella encara hi ha algun autor de solvència que fa un present portant una obra a una companyia.

A Catalunya els autors cotitzats gairebé tots són insolvents.

* * *

«Els maridos de Lidia». Aquesta revisteta dona idea del que podria ésser una revista ben feta, sobretot per part d'autors que se'ls ha d'agrair que escriguin el menys possible.

Pretextos per a la presentació de quadres i exhibició de «vedettes».

«Los maridos de Lidia» té dos quadres ben ensopagats: «El del piano i les arpes» i el del «Llit». En el del «Llit», les dones evolucionen amb uns vels blancs que fan l'efecte de llençols. El director d'escena no ha estat afortunat en el detall de l'evolució de les dones nues.

Hi ha un altre defecte en «Los maridos de Lidia»: (Consti que parlem comercialment). No s'han sabut aprofitar les grans qualitats de dona bonica que té la Cèlia Montalvan.

De Cèlia Montalvan es podria treure molt partit; sobretot si es compara la seva frescor de dona amb el pausiment de figa seca de la Margarida Carbajal.

* * *

Es parla de la cooperació d'autors, d'actors i de pintors per fer una autèntica temporada de teatre català del que compta. Entengui's que volem dir del que compta per la literatura teatral de Catalunya, no pel que compta per les empreses.

L'organització tindrà bases sòlides i ales romàntiques. No hi haurà cap actriu que pugui tirar una obra al cove perquè no hi té paper. Com és natural, aquesta cooperació tampoc no serà subvencionada per la Generalitat.

* * *

Fages de Climent ha enviat al premi Ignasi Iglésies un «Don Joan».

No és el «Don Joan, de Terrassa», d'en Navarro Costabella. (Terrassa està de sort: ja té un Don Joan i un anarquista.) El «Don Joan», de Fages de Climent és un Don Joan de cara al món.

* * *

Sembla que és un fet la temporada de «Líric Català». I sembla que s'inaugurarà amb «La Plaça de Sant Joan», musicada per l'Enric Morera.

Hauríem de posar tots el coll perquè aquesta temporada de «Líric Català» fos un èxit.

Es hora que ens traguem del damunt els Alonso, els Penella, els Guerrero i tota la lludrigada de musiquets de mamella.

* * *

La darrera temporada de circ de l'Olimpia ha estat absolutament mediocre. «La Feria de Sevilla», muntada per en Sugranyes com a «reveillon» d'any nou, no ha passat d'un centpeus.

Fins els de fora en resultaren decepcionats. I consti que coneixem molta gent de dins que es de fora.

* * *

Diu «L'Instant»:

No han estat tirades al «Premi Ignasi Iglésies» ni «Valentina», de Carles Soldevila, ni «Els brillants de l'oncle», de Ramon Vinyes.

* * *

L'altre dia un «malallengua» feia aquesta observació. Tot d'una veureu en la secció de teatres d'algun diari dels que es diuen savis: «Teatre estranger».

Aquest teatre estranger mai no va més enllà del teatre francès. La recensió de les estrenes de França es fa després d'haver passat els ulls pel «Candide» o «Gringoire».

I ja s'ha actuat de savi.

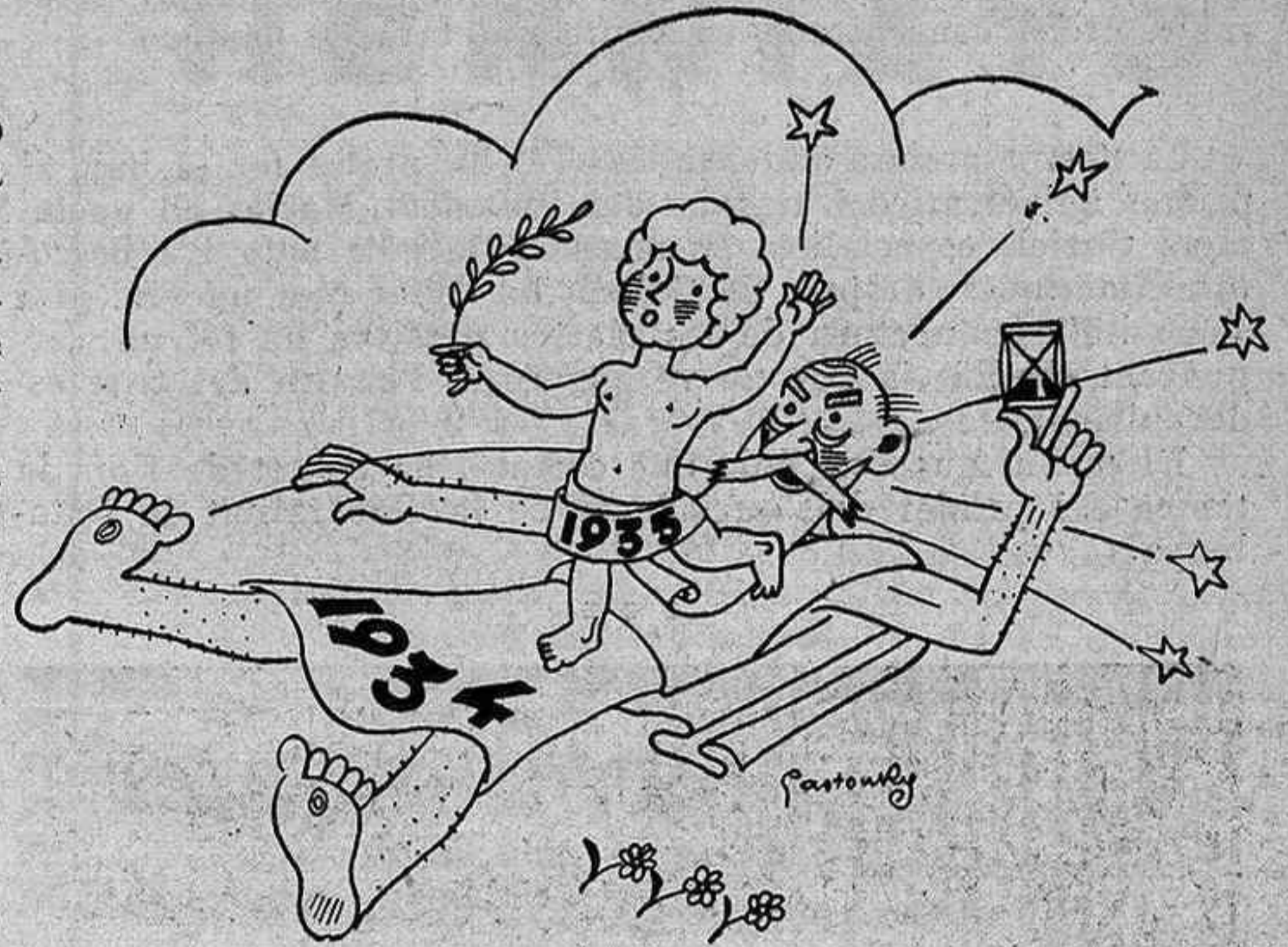
PAU GARGALLO

En arribar-nos la nova de la mort de Pau Gargallo no ho volíem creure. Li havíem estrenyegut la mà abans de la seva marxa a Reus i marxava tan optimista!

«Aviat començaré una cura de repòs a l'Argentera, i després a treballar altra vegada.» El cap de Pau Gargallo barrinava sempre. ¿Qui ens havia de dir que la cura de repòs que l'escultor es preparava havia d'ésser substituïda pel repòs definitiu?

Aquesta nota —nota de record—, no farà pas la biografia de Pau Gargallo. ¿Qui no sap que Pau Gargallo era un gran escultor que s'havia obert pas arreu del món? Serà una nota que fixarà a les planes del nostre setmanari el dol de l'art català per la pèrdua del gran escultor, el dol de Catalunya per la pèrdua d'un dels seus fills adoptius il·lustres; el dol dels amics per la pèrdua d'un amic que era un amic autèntic, com saben ésser-ho els grans artistes! Un bon escriptor, un bon poeta, ha d'ésser home de cor, deia Ignasi Iglésies. Pau Gargallo era un home de cor i per tant un home de deures: entre els seus deures es comptava el deure que ell s'havia fet de l'amistat.

Reposi en pau!

El 1934.—No facis l'ense, com l'he fet jo. Tens 365 dies de vida.

El 1935.—Tothom s'adona que ha fet l'ense a l'hora de la mort.

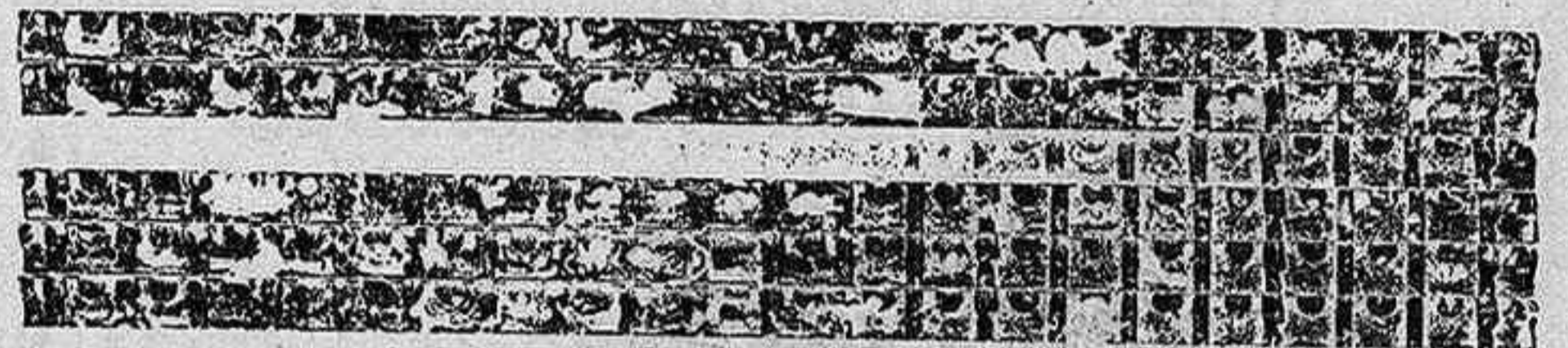
**Aquest número ha estat visat
per la censura**

ESQUELLOTS

Any nou, vida nova. Això o seria res, sinó acompanyéssim el desig amb les bones obres. Cal convenir que l'any 1934 s'ha portat com un porc i és de justícia que, almenys, en fem botifarres.

Altrament ha estat un porc, ai, un any, afavorit amb tota mena de benediccions i d'indulgències per part de la crosta... de la crosta que ha sortit al rostre de la república com un mal lleig.

***

***

El conegut, més que conegut, conegudíssim, senyor Dualde, s'ha sacrificat per la república de Lerroux i Gil Robles, substituint el satànic ministre Villalobos, de la mateixa manera que es va sacrificar en temps de Primo de Rivera, ocupant el deganat del Col·legi d'Advocats que cap advocat, de la dreta ni de l'esquerra, no va voler acceptar.

***

Han passat coses en la darrera setmana que han fet fer el cap viu al «Círculo del Liceo», al «Círculo Equestre», i a altres pasteres per l'estil. L'únic que tem per la integritat de les seves orelles és el pobre Jordi. Ja és sabut: l'abundància de «facilitats» contribueix a la tan desitjada pacificació dels esperits.

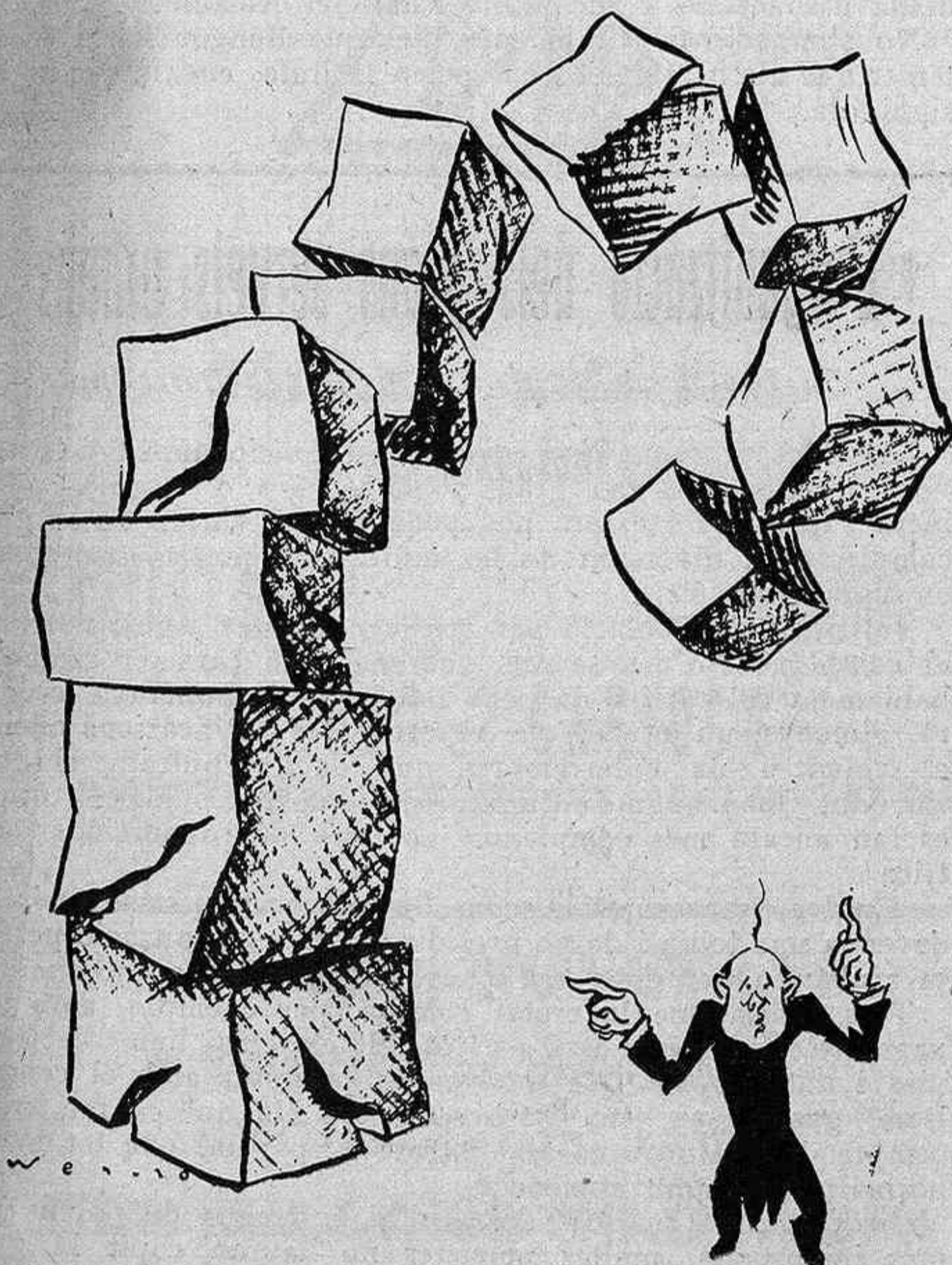
***

Azaña i Bello han estat deslliurats per providència del Tribunal Suprem. La notícia va produir la natural consternació no ja a la «Ceda», sinó a tot l'abecedari, com ha dit el «caudillo». Pacència, que de més verdes se'n maduraran. Tot just comencem.

Val a dir que la sortida de Manuel Azaña ha ocasionat en certs sectors el mateix terror que l'aparició del gat en un aplec de rates.

***

Les dretes es barallen. De moment, juguen a cartes. Les ondulants adipositats de Goicoechea i Cosculluela es barallen amb les flacideses maxil·lars de Gil Robles. L'atenció dels

El Bloc Nacional.

—Senyores i Senyors, no hi ha res com un bon bloc.

monàrquics difressats de republicans i dels reialistes al natural es troba concentrada en veure qui farà de «mona».

***

La nostra premsa independent (?) ha pretès fer el buit al primer aniversari del traspàs del President Macià. El «pom-pier» Gaziel, especialista en muntar plats de nata i a descobrir Amèriques, després de Colom, ha callat com un viu. «La Veu» i l'òrgn nocturn de les classes passives hn fet un vergonyant silenci, ja que no vergonyós, a l'entorn del trist esdeveniment.

El poble, que és l'únic que compta, ha cobert de flors la tomba del primer dels presidents de la Generalitat de Catalunya.

***

***

Els nostres embrutacarrers es civilitzen. Aprenen, almenys, de llengües. Abans, els salvatges empastifaven les parets i dels monuments amb les inicials «F. A. I.». Ara ho fan amb les de «F. E.». Han après que en francès *fei* es pronúncia *fe*. La qüestió és cobrar dels mateixos. Tot és... *Falange Española*.

M'HO ACABA DE DIR EL PRESIDENT DE MINISTRES

No es cregui que aquest senyor ha estat a Madrid a escoltar-ho. Sencillament, posseeix un receptor a Superinductància 638 i ha cregut de bona fé que el President s'adreçava a ell en la seva darrera conferència. El nou Philips a Superinductància 638 reproduïx tan perfectament les tonalitats de la veu o de la música, que es creu escoltar el conferenciant o el mateix artista.

Jutgi Vostè mateix, demanant una demostració gratuïta.

Representant Oficial:

GRILLÉ i Cia., S. L.

CARRER DE SALMERÓN, 114 - TELÉ ON 80912 - BARCELONA

VENDES AL COMPTAT I A TERMINIS

—No sé!... Però sembla que aquest hivern no fa fred.

Els que no hem canviat de bruts són els soferts ciutadans de Barcelona.

***

El cèlebre i encara prou celebrat *Miliani Iglesias*, segueix donant conferències. Com es veu que abusa que la policia estigui entretinguda en la recerca de revolucionaris!

***

L'incommensurable Pic i Pon està que bufa. Ha passat la diada d'Innocents i encara no l'han fet Alcalde.

No s'impacienti. Hi ha més dies que llongonisses i és de témer que als barcelonins ens posin la llufa, encara que no en sigui dia.

L'organització dels grans serveis urbans

La Companyia General d'Aigües de Barcelona

Aquelles persones que es mirin el funcionament dels serveis urbanístics d'una gran població, des d'un caire purament superficial i extern poc poden fer-se càrrec de la gran complicació i diversitat de les múltiples energies esmerçades en aquests serveis.

Tot nucli de població per rudimentari que sigui, necessita el compliment d'uns serveis que són d'un caràcter comunal, baldament es tracti d'un petit llogarret de muntanya hi haurà, almenys, un agutzil que repartirà les notificacions oficials al veïnat i un enterramorts que doni sepultura als qui fineixin. Quan augmenta aquest nucli de població, els serveis es fan encara més complexos i creixen en proporció geomètrica.

En les grans capitals, com Barcelona, aquests serveis esdevenen una follia i de no presidir-los una organització perfecta acabarien per ésser un focus de conflictes a cada minut.

Tots sabem que la ciutat compta, per exemple, amb una xarxa telefònica que arriba a tots els extrems, línies de tramvies i autoòmnibus que uneixen la perifèria amb el centre; llum, gas, aigua, etc. Però són pocs els qui es fan cabal compte de l'esforç que això significa, per tal que tot marxi normalment i amb eficiència.

Circumscrivint-nos al servei d'aigües, sens dubte un dels més importants, moltes persones no hauran capít la gran diversitat d'atencions i serveis auxiliars que representa això de proveir d'aquest imprescindible element, una ciutat de més d'un milió d'habitants.

Quan a l'extrem d'una canonada, dins el nostre domicili

obrim una aixeta, ho fem de la manera més senzilla; trobem molt natural que per allà rafi l'aigua i àdhuc ens impacientem i fins ens enutgem si algun dia, per una circumstància fortuïta deixa de rajar. Meditem, però, el que significa el fet que per allà brolli un rajolí de líquid, i és llavors que capirem la gran complexitat de serveis i d'operacions que calen perquè això esdevingui.

Pous de captació, màquines elevadores, mines, laboratoris d'anàlisi, canonades de conducció i distribució, etc., etc.

Motors de molts cavalls de força, bombes de gran potència, mecanismes de tota mena, són necessaris absolutament perquè en els nostres domicilis puguem realitzar aquella senzilla operació de què hem parlat, d'obrir una aixeta, i treure'n un got d'aigua. I cal tenir en compte que això solament és una part, un engranatge que diguéssim, d'aquest complicat mecanisme que proveeix la ciutat de Barcelona, del líquid element tan necessari per a la vida i la higiene de la ciutat.

Però tan gran esforç per part de la Societat d'Aigües de Barcelona no és aprofitat per les Autoritats Sanitàries de la nostra Ciutat, puix que hi ha més de 40.000 pisos sense aigua directa, i sense waters.

Cafés del Brasil

Per tot Espanya

Exigiu els cafès del Brasil

**Són els més fins
i aromàtics**

CASES BRASIL

BRACAFÉ

PELAYO - CARIOCA

FRONTO NOVETATS

Tots els dies grandiosos
partits tarda i nit

ELS MILLORS PILOTARIS

Voleu passar una bona estona?
Aneu al FRONTÓ NOVETATS

HERNIATS

Recordeu-vos sempre que els únics aparells que guariran radicalment les vostres hèrnies són els de la *Casa Torrent*, construïts científicament per a cada hèrnia, edat i sexe. Sense traves ni elàstics incòmodes de cap mena, no molesten ni fan embalum, s'amotllen al cos com un guant a la mà, transformen ràpidament tots els herniats en éssers perfectes i robustos, plens de vida i salut, com ho eren abans d'estar herniats. Si voleu, doncs, acabar per a sempre amb les vostres trencadures, no haveu de comprar mai braguers ni venatges de cap mena, sense abans haver-nos visitat.

Consultes gratuïtes: CASA TORRENT, Unió, 13 - Barcelona

DOLOR REUMATIC INFLAMATORI I NERVIÓS

es guareix completament amb l'acreditat

AIXAROP I PÍNDOLES **DUVAL**

Preu: 5'50 ptes.

FARMACIA COMA. - Sant Rafael, 2 (cantonada Robador), Barcelona, i en totes les farmàcies

CLÍNICA GALLEGO

Vies urinàries - Matriu - Sífilis
Impotència - Diatèria - Raigs X

Director: Doctor J. RIU
Diumenges, de 10 a 1

Consulta: de 10 a 1 i de 4 a 9
NOU DE LA RAMBLA, 18

TEATRE APOLO

Companyia Catalana - Català-Clapera

EXIT - EXIT

LES VERGES CAIGUDES

CINE TALIA

VIVA LA VIDA!

en espanyol per Josep Santpere, Alady i Lepe

MADAME DUBARRY

per Dolores del Rio

EL MUNDO ES MIO

(Aventures d'ume invisible) per Hary Piel

REVISTA I DIBUIXOS

Oh, si els Reis de 1935 em fessin semblant present!!